

Ed. 302. Frumvarp til laga

um Skuldaskilasjóð vélbátaeigenda.

(Eftir 3. umr. í Nd.).

1. gr.

Stofna skal í sambandi við Fiskveiðasjóð Íslands sérstakan sjóð, sem nefnist Skuldaskilasjóður vélbátaeigenda.

2. gr.

Stofnfé skuldaskilasjóðs er 1½ milljón króna. Upphæð þessa tekur sjóðurinn að láni, og ábyrgist ríkisstjórnin fyrir hönd rikissjóðs greiðslu lánsins, enda skal rikissjóður leggja fram árlega sem styrk til sjóðsins upphæð, sem svarar árlegum afborgana- og vaxtagreiðslum af láninu og handhafaskuldabréfunum, sbr. 3. gr.

3. gr.

Nú telur stjórn skuldaskilasjóðs hentugra að gefa út handhafaskuldabréf fyrir sjóðinn, og er henni þá heimilt, með samþykki ríkisstjórnarinnar, að gefa út handhafaskuldabréf fyrir allt að 1750000 kr., enda lækki lántökuheimild sjóðsins um 150 kr. fyrir hverjar 175 kr., sem út eru gefnar af handhafaskuldabréfum.

Trygging þessara skuldabréfa er ábyrgð ríkissjóðs og framlag hans samkvæmt 2. gr.

Vextir af bréfunum skulu vera 4½% á ári. Skulu þau gefin út í einum flokki, og skulu þau innleyst á þann hátt, að árlega sé varið sömu fastri upphæð til samanlagðra vaxta- og innlausnargreiðslna, samkvæmt útdrætti, sem notarius publicus í Reykjavík framkvæmir, þannig að öll bréfin séu innleyst á 15 árum, og fer fyrsti útdráttur fram á árinu 1936.

4. gr.

Skuldabréf skuldaskilasjóðs skulu með nafnverði vera gildur gjaldeyrir til greiðslu á skuldum, sem stofnaðar eru fyrir 1. janúar 1935, að svo miklu leyti sem þær eru ekki fulltryggðar með fasteignaveði eða handveði, en þá eru þau gildur gjaldeyrir með nafnverði fyrir þeim hluta veðskuldarinnar, sem fer fram úr verðmæti veðsins samkvæmt mati því, sem um ræðir í 13. gr., enda óski veðhafi ekki eftir kaupum á hinn veðsettu eign fyrir a. m. k. 10% hærra verð en matsverð, sbr. 23. gr. Ennfremur skulu skuldabréfin vera gildur gjaldeyrir með nafnverði til greiðslu á vixlum, sem gefnir hafa verið út eftir 1. janúar 1935, ef skuldin hefir upphaflega verið stofnuð fyrir þann tíma. Skuldabréfin eru þó ekki gildur gjaldeyrir fyrir ríkissjóð eða ríkisstofnanir, banka, sparisjóði, bæjarfélög eða sýslufélög til þess að greiða með skuldir sínar.

5. gr.

Lán úr skuldaskilasjóði skulu veitt eigendum vélbáta, ekki stærri en 60 smálesta, og skal lánunum varið til þess að ná samningum um nauðsynlegar eftirgjafir skulda og hagkvæmar breytingar á lánskjörum. Lánin skulu veitt með þeim skilyrðum og eftir þeim reglum, sem í lögum þessum greinir.

6. gr.

Að jafnaði skal engum lánbeiðanda veitt hærra lán úr skuldaskilasjóði en sem svarar 15—20% af virðingarverði allra eigna hans. Þó má, ef sérstaklega stendur á, og það, að dómi sjóðstjórnarinnar, telst nauðsynlegt til þess að koma atvinnurekstri lánbeiðanda á heilbrigðan grundvöll, veita honum nokkru hærra lán, ef hann fær eftirgjöf á svo miklu af skuldum sínum, að eftirstöðvar þeirra, að viðbættu láni skuldaskilasjóðs, fari eigi fram úr virðingarverði eigna hans.

7. gr.

Skilyrði fyrir lánveitingum úr sjóðnum eru þessi:

1. Að lánbeiðandi reki vélbátaútveg sem aðalatvinnuveg.
2. Að hann sé að dómi sjóðstjórnarinnar vel hæfur til að reka vélbátaútveg.
3. Að skuldir hans nemi meiru en sem svarar 75% af virðingarverði eigna hans,

enda telji sjóðstjórnin honum ekki kleift að standa við skuldbindingar sínar eða að reka útgerðina á heilbrigðum grundvelli án aðstoðar sjóðsins.

4. Að samningar náist um svo mikinn afslátt á skuldum lánbeiðanda, að raunverulegar eftirstöðvar þeirra, sem sé allar skuldir hans, eftir að lán skuldaskilasjóðs hefir verið veitt og skuldaskilasamningur gerður, nemi ekki meiru en sem svarar þeim hluta af virðingarverði allra eigna hans, sem sjóðstjórnin telur honum fært að standa straum af, og aldrei meiru en sem svarar fullu virðingarverði eignanna; svo og að samningar náist um viðumanleg greiðslukjör á þeim hluta skulda hans, sem ekki greiðist með skuldaskilasjóðslánu.
5. Að hann geti sett þá tryggingu fyrir lánu, er sjóðstjórnin tekur gilda. Skulu lánin vera forgangskröfur næst á eftir forgangskröfum, sem nú eru í lögum.

8. gr.

Vextir af lánum úr skuldaskilasjóði skulu vera $4\frac{1}{2}$ af hundraði á ári. Láns tíminn skal fara eftir ákvörðun sjóðstjórnarinnar. Þó skal hann aldrei vera lengri en 18 ár.

Lánin séu vaxtalaus fyrsta ár lánstímans og afborgunarlaus fyrstu þrjú árin. Þó skal áskilið, að ef efnahagur lántakanda breytist svo, að honum verði auðvelt að greiða lán sitt á skemmri tíma, að dómi sjóðstjórnarinnar, geti hún gert honum að greiða vexti frá lánveitingardegi og afborganir fyrr, eða hærri afborganir af lánu en annars er tilskilið.

Ennfremur sé áskilið, að ef lántakandi breytir um atvinnuveg, eða ef eigendaskipti verða að hinn veðsettu eign, sé sjóðstjórninni heimilt að ákveða, að lánið sé þegar fallið í gjalddaga.

Gjalddagi skal vera 1. nóvember ár hvert. — Sé árgjald ekki innt af hendi innan tveggja mánaða frá gjalddaga, er lánið allt fallið í gjalddaga. Þó skal veita skuldunaut gjaldfrest, ef hann leggur fram skilríki, sem stjórn skuldaskilasjóðs tekur gild, fyrir því, að hann geti ekki innt afborgun af hendi án hnekks fyrir atvinnurekstur sinn, en hann hinsvegar heldur veðinu vel við og stundar áfram þann atvinnurekstur, sem lánið var upphaflega veitt til stuðnings.

9. gr.

Þrátt fyrir ákvæði 4. gr. laga um veð, 4. nóv. 1887, er lántakanda rétt að veðsetja skuldaskilasjóði veiðarfæri, áhöld, húsgögn og annað lausafé, án sérstakrar sundurliðunar, jafnt það, er veðsali á þegar veðsetning fer fram, sem hitt, er hann kann síðar að eignast. — Veð sjóðsins gengur fyrir öllum síðari lausafjárveðsetningum lántakanda, að undanskildum veðum, sem lánsstofnunum eru sett í sjávarafurðum eða útgerðarvörum vegna rekstrarlána.

Nú flytur veðsali í aðra þinghá, eftir að skuldabréf hefir verið þinglesið, og heldur sjóðurinn þá veðrétti sínum, þótt skuldabréfið sé eigi þinglesið í hinn síðari þinghá veðsala.

10. gr.

Stjórn skuldaskilasjóðs skal skipuð þrem mönnum, er ríkisstjórnin útnefnir, og skal einn þeirra vera bankastjóri í Útvegshbankanum, og er hann formaður

sjóðstjórnarinnar. Skal sjóðstjórnin skipuð til 31. des. 1936, enda skal lánveitingum úr sjóðnum þá lokið. Eftir það hefir stjórn Fiskveiðasjóðs Íslands störf sjóðsins á hendi.

Reikningar sjóðsins skulu endurskoðaðir af endurskoðunarmönnum Fiskveiðasjóðs og úrskurðaðir af atvinnumálaráðherra og birtir í B-deild Stjórnartíðindanna.

11. gr.

Þar, sem vélbátaútvegur er stundaður, getur sjóðstjórnin skipað einn eða fleiri menn sér til aðstoðar um að afla gagna til ákvarðana um lánveitingar. Ákveður sjóðstjórnin þóknun til þeirra.

12. gr.

Umsóknir um lán úr skuldaskilasjóði skulu stilaðar til sjóðstjórnarinnar, en sendar hlutaðeigandi umboðsmönnum hennar í héraði, sem afgreiða þær svo fljótt sem unnt er til sjóðstjórnarinnar.

Lánbeiðni skal fylgja:

1. Afrit af síðustu skattskýrslu lánbeiðanda.
2. Síðasti rekstrar- og efnabagsreikningur lánbeiðanda.
3. Sundurliðuð skrá yfir eignir lánbeiðanda og mat umboðsmanna sjóðsins á þeim. Sé þar nákvæmlega tekið fram, hverjar fasteignir hans séu, og greint frá því, hvaða breytingar hafa orðið á þeim frá síðasta fasteignamat þeirra og hvert fasteignamat sé á þeim nú.
Af vélbát eða vélbátum lánbeiðanda skal senda nákvæma lýsingu, þar sem greint sé frá aldri báts og vélar, meðferð og viðhaldi, síðustu sölu -- hvenær seldir og fyrir hvaða verð -- og öðru, sem kann að veita upplýsingar um sannvirði bátsins. Heimilt er umboðsmönnum að leita aðstoðar kunnáttumanna um þetta.
Frá veiðarfærum, áhöldum, salti, oliu, aflabirgðum, útistandandi skuldum og öðru lausafé lánbeiðanda skal greint sem ýtarlegast.
4. Sundurliðuð skrá yfir lánardrottna lánbeiðanda. Skal þar greina skuldarupphæð, hvort skuld er tryggð með veði eða ábyrgð og hver tryggingin er, gjalddaga, afborgunarskilmála og önnur skuldakjör.
5. Sundurliðuð skrá yfir ábyrgðir lánbeiðanda. Skal greint, hverjar aðrar tryggingar eru fyrir ábyrgðarskuldunum, og þess getið, hvort líkur eru fyrir, að ábyrgðirnar falli á lánbeiðanda.
6. Vottorð lögreglustjóra eða breppstjóra um, hve lengi lánbeiðandi hafi rekið vélbátaútgærð og hvar.
7. Drengskaparyfirlýsing lánbeiðanda um, að allar upplýsingar séu gefnar eftir beztu vitund.
8. Rökstutt álit umboðsmanna sjóðstjórnar um aðstöðu lánbeiðanda til vélbátaútgærðar og afkomumöguleika hans.
9. Álit umboðsmanna um það, undir hve háum greiðslum vaxta og afborgana útgærð hans fái staðið, þannig að lífvænlegt sé fyrir hann.
10. Aðrar upplýsingar, sem sjóðstjórnin kann að óska eftir.

13. gr.

Skipa skal tvo matsmenn fyrir hvern landsfjórðung eða fyrir tiltekin útgerðarsvæði, eftir nánari ákvörðun stjórnar skuldaskilasjóðs, til þess að meta til peningaverðs fasteignir og vélbáta lánbeiðenda skuldaskilasjóðs. Skal annar skipaður af sjóðstjórninni, en hinn af atvinnumálaráðherra. Þóknun fyrir störf þeirra ákveður atvinnumálaráðherra, að fengnum tillögum stjórnar sjóðsins, og greiðist kostnaður við störf þeirra úr skuldaskilasjóði.

Matsmenn skuldaskilasjóðs skulu meta til sannvirðis allar fasteignir og vélbáta lánbeiðenda, með tilliti til þess, sem nú greinir:

1. Hvernig ástand eignarinnar er nú, og hvort verulegar endurbætur eru nauðsynlegar á henni, vegna þess að viðhald hennar hafi verið vanrækt undanfarin ár.
2. Hvaða leigu eða afgangi megi ætla, að hægt sé að fá nú árlega eftir eignina.
3. Hvaða verð sé líklegt, að fáið nú fyrir eignina með frjálsri sölu eða nauðungarsölu.
4. Að hve miklu leyti eignin fullnægi nú þeim kröfum um nothæfi, sem gerðar eru, eða hvort til þess verði að gera á henni breytingar, er hafi verulegan kostnað í för með sér.
5. Sérhvers annars, sem líklegt er, að hafi áhrif á verðmæti eignarinnar.

14. gr.

Þegar er sjóðstjórnin hefir fengið í hendur tillögur umboðsmanna og virðingargerðir matsmanna, tekur hún ákvörðun um, hvort lánbeiðandi getur komið til greina við lánveitingu. Skal hún þá láta birta þrisvar í Lögbirtingablaðinu áskorun til allra þeirra, sem fjárkröfur eiga á lánbeiðanda, þar með taldar ábyrgðir, um að lýsa kröfum sínum fyrir stjórn sjóðsins, með 6 vikna fyrirvara frá síðustu birtingu auglýsingar. Skal í auglýsingunni tekið fram, að allar ótryggðar kröfur falli niður ógildar, ef þeim er ekki lýst innan hins tiltekna frests. Ef skuldareigandi, sem ekki hefir lýst viðurkenndri kröfu innan hins tiltekna frests, síðar meðan á samningaumleitunum stendur færir líkur fyrir, að hann hafi eigi átt kost á að sjá auglýsinguna, svo sem vegna fjarveru, sjúkdóms o. s. frv., er sjóðstjórninni þó heimilt að taka kröfu hans til greina. Að öðru leyti falla niður þær kröfur, sem eigi er lýst innan hins tiltekna frests. Sé ekki lýst öllum þeim kröfum, sem taldar eru fram samkvæmt 10. gr. 4. lið, skal sjóðstjórnin sannprófa, hvort framtalið er rétt.

15. gr.

Að liðnum innköllunarfresti skal sjóðstjórnin, svo fljótt sem unnt er, taka ákvörðun um, hvort hún telur fært að veita lánbeiðanda lán úr skuldaskilasjóði. Telji hún, að umsækjandi geti komið til greina, skal honum þegar í stað tilkynnt það, annaðhvort bréflaga eða með simskeyti.

16. gr.

Nú telur stjórn skuldaskilasjóðs, að umsækjandi uppfylli þau skilyrði, sem lög þessi setja fyrir lánveitingum úr sjóðnum, og skal hún þá, svo fljótt sem

auðið er, semja frumvarp til skuldaskila fyrir hann, ef hún telur, að hann þurfi að fá eftirgjöf á skuldum eða samninga við lánardrottna. Í frumvarpinu skulu taldar sér í flokki þær skuldir, er samningum er eigi ætlað að ná til, og í öðrum flokki þær skuldir, sem ætlað er til, að samið sé um. Þá skal og skilmerkilega getið, hve háan hundraðshluta lántakanda er ætlað að greiða af skuldum þeim, er samningar ná til.

17. gr.

Þegar eftir að samningafrumvarp það, sem í 16. gr. getur, er fullsamið, skal sjóðstjórnin með ábyrgðarbréfi eða símskeyti tilkynna það öllum þeim lánardrottnum, er kröfu hafa lýst í búid, og boða þá á fund með hæfilegum fyrirvara. Samtímis skal lánbeiðanda sjálfum tilkynnt efni samningsins, og skal hann innan 5 daga frá því er tilkynning barst honum í hendur segja til um, hvort hann treystist til að ganga að honum. Sé svarið ueitandi, skal fundarboð afturkallað í tæka tíð. Þangað til fundurinn er haldinn, skal frumvarp eða staðfest afrit liggja á skrifstofu sjóðsins skuldheimtumönnum til sýnis.

18. gr.

Á skuldheimtumannafundi þeim, er um getur í 17. gr., skal sjóðstjórnin leggja fram samningsfrumvarp, svo og nákvæman efnahagsreikning lánbeiðanda, staðfestan af stjórn sjóðsins. Skuldheimtumenn eiga heimtingu á að fá sérhverjar upplýsingar um hag lánbeiðanda, er sjóðstjórnin getur látið í té. Þeim er og heimilt að bera fram breytingartillögur við frumvarpið, og skulu þær ræddar og bornar undir atkvæði sérstaklega. Verði þær samþykktar, hefir sjóðstjórnin heimild til að taka frumvarpið aftur, ef hún telur þær verulega máli skipta. Að öðrum kosti ber sjóðstjórnin frumvarpið undir atkvæði skuldheimtumanna, þegar að loknum umræðum og atkvæðagreiðslum um breytingartillögur.

19. gr.

Hljóti frv. atkvæði svo margra skuldheimtumanna eða umboðsmanna þeirra, að þeir ráði yfir meira en helmingi samanlagðra kröfuupphæða mættra skuldheimtumanna, þeirrá er samningnum er ætlað að ná til, hefir sjóðstjórnin heimild til að staðfesta það, og er það þá hindandi einnig fyrir þá skuldheimtumenn, er greitt hafa atkvæði á móti því, eða eigi mætt á fundi. Leysir það þá skuldunaut undan skyldu til að greiða þann hundraðshluta hvernar samningskröfu, sem undan er skillin í samningnum, bæði gagnvart lánardrottni sjálfum, ábyrgðarmönnum og öðrum, er annars hefðu átt endurgjaldskröfu á hendur honum fyrir greiðslu skuldarinnar.

20. gr.

Þegar eftir að samningur er staðfestur skal sjóðstjórnin ganga frá lánskjölum og sjá um, að formlega sé gengið frá öllu því, sem samningurinn kveður á um.

21. gr.

Samningur haggar eigi heimild lánardrottins til að ganga að tryggingu eða ábyrgð, sem þriðji maður hefir sett fyrir kröfum á lánbeiðanda.

22. gr.

Samningurinn hefir engin áhrif á þær kröfur, sem hér greinir:

1. Skuldir tryggðar með veði í fasteign eða skipi, þó því aðeins, að skuldarupp-hæð nemi eigi meiru en verðmæti veðsins. Sé skuldin hærri en verðmæti veðsins samkvæmt mati því, sem lagt er til grundvallar við samningsgerð-ina, ná samningar til þess hluta skuldarinnar, sem fer fram úr verði veðs-ins, enda óski veðhafi ekki eftir kaupum á hinni veðsettu eign fyrir að minnsta kosti 15% hærra verð en matsverð.
2. Skuldir tryggðar með handveði. Gildir að öllu hið sama um þær og hinar, sem taldar voru undir 1. lið.
3. Forgangskröfur samkv. 8. kap. 83. gr. skiptalaganna, að svo miklu leyti sem eigur lánbeiðanda teljast brökkva fyrir þeim.
1. Skuldir tryggðar með lausafjárveði, ef sú veðsetning fór fram eigi síðar en ári áður en lánbeiðnin var send, að svo miklu leyti sem veðið hrekkur fyrir þeim. Komi það hinsvegar í ljós, að skuldin sé hærri en verðmæti veðsins, samkvæmt mati því á eignum lánbeiðanda, sem lagt er til grundvallar við samningagerðina, ná samningar til þess hluta skuldarinnar, sem fer fram úr verði veðsins.

23. gr.

Frá því lánbeiðandi hefir sent lánbeiðni til sjóðstjórnarinnar og þangað til samningaumleitunum er lokið, má hann ekki selja eignir sínar umfram venju-lega afurðasölu og ekki veðsetja þær, nema fyrir nauðsynlegum rekstrarlánunum, og yfirleitt ekki gera neinar þær ráðstafanir, er veruleg áhrif geti haft á efnahag hans. Komi í ljós eftir að samningur hefir verið staðfestur, að lánbeiðandi hafi brotið ákvæði greinar þessarar, er sjóðstjórninni heimilt að ógilda samninginn og endurheimta lánið án fyrirvara, ef útborgað hefir verið. Það fé, er skuld-heimtumenn hafa þegar tekið á móti, verður eigi endurheimt.

24. gr.

Jafnskjótt sem umboðsmaður skuldaskilasjóðs eða stjórn sjóðsins hefir tekið við lánbeiðni, skal það tilkynnt skiptaráðanda, og er þá hverskonar aðför vegna skulda lánbeiðanda óheimil á hendur honum og áhyrgðarmönnum hans, þangað til samningaumleitunum er lokið. Eigi verður heldur hú hans tekið til gjaldþrotaskipta frá sama tíma. Nú takast eigi samningar og bú lánbeiðanda er tekið til gjaldþrotaskipta áður en sex mánuðir eru liðnir frá því er samninga-umleitunum lauk, og við skiptin kemur í ljós, að lánbeiðandi hefir brotið gegn á- kvæðum 23. gr., og má þá með málsókn rifta þeim samningum og greiðslum, er ólöglega hafa farið fram, samkv. reglum gjaldþrotaskiptalaga, enda sé mál- sókn hafin innan sex vikna frá því er húskipti byrja. Tímabilið frá því er um- boðsmaður skuldaskilasjóðs eða stjórn sjóðsins hefir tekið við lánbeiðni og þangað til samningaumleitunum er lokið telst ekki með fyrningartíma skuldar, vixilréttar né neinna réttargerða.

25. gr.

Skuldaskilasjóður er undanþeginn opinberum gjöldum og sköttum, hverju nafni sem nefnast.

Bækur sjóðsins, ávisanir, skuldbindingar, sem gefnar eru út af sjóðnum og í nafni hans, svo og skuldabréf fyrir lánnum úr sjóðnum og ábyrgðaryfirlýsingar gagnvart honum eru undanþegin stimpilgjaldi.

Eignar- og veðbókarvottorð er skylt að afgreiða til sjóðsins án endurgjalds.

26. gr.

Í reglugerð fyrir skuldaskilasjóð má setja þau ákvæði um stjórn sjóðsins og starfrækslu, er nauðsynleg þykja, þótt eigi sé gert sérstaklega ráð fyrir þeim í lögum þessum, og fari þau þó eigi í bága við nein ákvæði laganna.

27. gr.

Þegar lokið er lánveitingum úr skuldaskilasjóði, skulu eignir sjóðsins renna í stofnsjóð Fiskveiðasjóðs Íslands, jafnóðum og útlán skuldaskilasjóðs afborgast, enda annist Fiskveiðasjóður skrifstofuhald skuldaskilasjóðs frá upphafi, skuldaskilasjóði að kostnaðarlausu.

28. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.